

Asia: VN/11423/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaiksi

Taustatiedot

Vastaajatahon virallinen nimi

Digi- ja väestötietovirasto

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Terhi Tuokkola

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

terhi.tuokkola@dvv.fi; puh. 0295 535 097

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko lain soveltaminen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuussa oleviin tahoihin riittävä (1 §, 4 § 1 kohta)?

Ei kantaa

2. Onko lain soveltaminen samanlaisena kaikkiin palveluntuottajiin niiden oikeudellisesta muodosta ja toiminnan tarkoituksesta huolimatta perusteltu ratkaisu (1 §, 4 § 2 kohta)?

Ei kantaa

3. Parantavatko palveluntuottajalle ja toiminnalle asetetut edellytykset asiakas- ja potilasturvallisuutta (2 luku, 16 §)?

Ei kantaa

4. Vähentääkö palveluntuottajan ja sen palveluyksiköiden erillinen rekisteröinti, palveluyksiköiden siirtokelpoisuus ja riskiperusteinen hyväksymismenettely palveluntuottajan ja viranomaisen hallinnollista työtä (16 §, 21 §)?

Ei kantaa

5. Vähentääkö yhteisen palveluyksikön käyttömahdollisuus palveluntuottajan ja viranomaisen hallinnollista työtä ja parantaako se mahdollisuuksia valvoa toimintaa kokonaisuutena (4 § 6 kohta, 22 §)?

Ei kantaa

6. Onko valtuutetun palveluntuottajan käsite ja tehtävät perusteltuja (4 § 6 kohta, 22 §)?

Ei kantaa

7. Onko valtuutetun palveluntuottajan käsitteelle muita vaihtoehtoja?

Ei kantaa

8. Onko palvelunjärjestäjän ja palveluntuottajan omavalvontaa koskevat säännökset riittävät (4 luku)?

Ei kantaa

9. Ovatko valvontaviranomaisen keinot riittävät asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta (5 luku)?

Ei kantaa

10. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaista?

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa valmistelemastaan sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaista, jonka valmistelu kytkeytyy sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteelliseen sekä palvelujen sisällölliseen uudistamiseen. Laissa säädettäisiin mm. palveluntuottajien ja palveluyksiköiden rekisteröinnin perusteista: tavoitteena on, että sekä yksityiset että julkiset sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajat ja palveluyksiköt rekisteröidään samaan valtakunnalliseen palveluntuottajia koskevaan rekisteriin (Soteri).

Digi- ja väestötietoviraston lausunto koskee palveluntuottajien ja palveluyksikköjen rekisteröintiä koskevien säännösten (1§, 11–22 §, 51§) perusteluja. Muuhun valmisteltuun säätelyyn ja sen perusteluihin virasto ei ota kantaa.

1 Suomi.fi-palvelujen hyödyntäminen

Digi- ja väestötietovirasto, jäljempänä DVV, pitää nyt ehdotettua Soteri-rekisteriä ja siihen liittyvää säätelyä erittäin kannatettavana. DVV näkee, että esitetyssä kokonaisuudessa on merkittäviä yhteiskunnallisia hyötyjä, kun kansalaisille voidaan tuottaa avoimemmin ja kootusti tietoa tarjolla olevista palveluista, sekä toisaalta esimerkiksi poistamalla päällekkäistä rekisteritietojen ylläpitoa. DVV pitää hyvänä myös sitä, että hallituksen esityksessä sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaiksi on tuotu esiin ja käytännön toteutuksissa pyritään hyödyntämään hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016), jäljempänä tukipalvelulaki, mukaisia Suomi.fi-palveluja ja siten täyttämään myös niihin liittyviä käyttövelvoitteita.

Hyvinvointialueiden perustamista koskevan hallituksen esityksen (241/2020) mukaan hyvinvointialueet liittyvät hallinnon yhteisten sähköisen asioinnin tukipalvelujen käyttäjiksi.

Kuitenkin palvelujen hyödyntämiseen liittyy muutamia tarkennustarpeita, koska esimerkiksi Soteri-rekisterissä osa tietojen ilmoittajista on yksityisiä organisaatioita, joita itsessään Suomi.fi-palveluihin

liittyvä käyttövelvoite ei koske. Tästä on todettu tarkemmin DVV:n lausunnossa Suomi.fi-palvelutietovarantoa, jäljempänä myös PTV ja Palvelutietovaranto, käsittelevässä kokonaisuudessa.

2 Suomi.fi-palvelutietovaranto

DVV toteaa, että DVV:n näkökulmasta on perusteltua soveltaa laki samanlaisena kaikkiin palveluntuottajiin. Soteri-rekisteristä tietojen luovuttaminen DVV:n tuottamaan Suomi.fi-palvelutietovarantoon toteutuisi tällöin yhdenmukaisen prosessin kautta sekä yksityisten että julkisten toimijoiden osalta. Tämä selkeyttäisi myös toimijoiden näkökulmasta sitä, että niillä ei ole tarvetta päällekkäiseen tietojen ylläpitoon useampaan eri tietojärjestelmään. Tämän osalta on DVV:n tarkemmassa lausunnossa todettu niistä sääntelyn eri kohteista, joita liittyy Soteriin ja Suomi.fi-palvelutietovarannon tietojen ylläpitoon.

DVV katsoo, että hallituksen esityksen perusteluihin tulisi kuvata tarkemmin niitä tietoja, joita DVV:n tukipalvelulain perusteella kehittämään ja tuottamaan Suomi.fi-palvelutietovarantoon tuotettaisiin Soterin kautta. Lisäksi DVV:n mielestä esityksessä tulisi kuvata sitä, minkälaisia tietoja Soteri-rekisteriin tietoja ilmoittavan palveluntuottajan tulisi itsenäisesti huolehtia tallennettavaksi Soterin lisäksi Suomi.fi-palvelutietovarantoon.

Suomi.fi-palvelutietovaranto on tukipalvelulain 3.1 §:n 2 kohdan mukaisesti "palvelu, joka kokoa käyttäjäorganisaatioiden palveluja koskevia yhdenmukaisesti kuvattuja tietoja ja tarjoaa ne keskitetysti julkisesti saataville ja hyödynnettäväksi (palvelutietovaranto)". Käytännössä Suomi.fi-palvelutietovaranto voidaan kuvata keskitetyksi tietovarannoksi, johon organisaatiot tuottavat tiedot tarjoamistaan palveluista ja asiointikanavista. Palvelutiedot on suunnattu yksityishenkilöille ja yritysille.

Tukipalvelulain 5.1 §:ssä säädetään tietyille organisaatioille käyttövelvoite esimerkiksi Suomi.fi-palvelutietovarannon käyttöön. Lainkohdan mukaisesti käyttövelvoite koskee "1) valtion hallintoviranomaisia, virastoja, laitoksia ja liikelaitoksia; 2) kunnallisia viranomaisia niiden hoitaessa laissa niille säädettyjä tehtäviä; ja 3) tuomioistuimia ja muita lainkäyttöelimiä". Lisäksi tukipalvelulain 5.2 ja 5.3 §:n perusteella julkishallinnolla muutoin on oikeus käyttää Suomi.fi-palvelutietovarantoa ja 8.1 §:n perusteella yksityisen sektorin organisaatioilla myös oikeus käyttää Suomi.fi-palvelutietovarantoa. Edelleen merkityksellistä on huomioida, että tukipalvelulain 6 §:ssä säädetään Suomi.fi-palvelutietovarantoon tuotettujen tietojen ajantasaisuudesta huolehtimisesta. Tukipalvelulain 6.1 §:n mukaisesti "tukipalvelujen käyttöön veloitettun käyttäjäorganisaation on tarjottava tuottamia palveluja sekä sen järjestämisvastuulla olevia palveluja koskevat julkiset tiedot Palvelutietovarantoon saataville. Sama koskee käyttäjäorganisaatiota, jolla on oikeus käyttää Palvelutietovarantoa, jos se päättää käyttää oikeuttaan". Tämän perusteella esimerkiksi sellaisen yksityisen sektorin toimijan, joka on ottanut Suomi.fi-palvelutietovarannon käyttöön, tulee huolehtia siitä, että Palvelutietovarantoon on kuvattu sen tuottamia palveluja koskevat tiedot.

Edellä mainittujen lainkohtien perusteella ja nyt lausuttavana olevan hallituksen esityksen sisältö jättää epäselväksi sen, miten toimitaan tilanteessa, jossa Soteri tuottaisi tiedot palveluntuottajan tuottamista palveluista Palvelutietovarantoon osittain, ja palveluntuottaja olisi tukipalvelulain perusteella oikeutettu, mutta ei veloitettu, käyttämään Palvelutietovarantoa. Tältä osin DVV katsoo, että vähintään hallituksen esityksen perusteluissa tulisi todeta Soterin ja Palvelutietovarannon suhteesta sekä Soteriin tietoja ilmoittavan palveluntuottajan veloitteesta

tuottaa Soterin tuottamien tietojen lisäksi muut Palvelutietovarannon tietomallin edellyttämät tiedot palveluista itsenäisesti. Tämä selkeyttäisi tietoja tuottavien organisaatioiden vastuita. Nykyisellään jää epäselväksi, tuleeko Soteriin tietoja ilmoittavan palveluntuottajan lisäksi täydentää puuttuvat tiedot Palvelutietovarantoon. DVV esittää myös arvioitavaksi, tulisiko tästä kokonaisuudesta säätää erikseen lain tasolla vai riittäisikö hallituksen esitykseen liitetty perustelu ja tarpeellisten Soterin käytön ehtojen asettaminen. Edelleen DVV korostaa, että tukipalvelulaissa säädetään nykyisellään Suomi.fi-palveluihin liittyvästä käyttöveloitteesta, joten arvioitavaksi tulisi myös se, mihin sääntelyyn asia tulisi kirjata.

DVV toteaa, että Suomi.fi-palvelutietovarantoon tietojen tuottaminen palvelisi kansalaiskäyttäjiä parhaiten, kun tiedot on kuvattu Palvelutietovarannon tietomallin mukaisesti ja loppukäyttäjälähtöisesti. Palvelutietovarannon näkökulmasta Soteri-rekisteri tarjoaa palveluita koskevat perustiedot, jotka eivät kuitenkaan yksinään kata loppukäyttäjien tietotarpeita. Tämän vuoksi olisi tarpeen täydentää Soterista saatavia tietoja Palvelutietovarannossa, esimerkiksi toimipaikkojen aukioloaikojen, palveluun ohjautumisen toimintaohjeiden sekä palvelun tarkemman kuvauksen osalta. Näin voidaan myös välttää osa palveluiden käyttäjien kysymyksistä, joita organisaatioille tulee, kun ohjeistukset ovat vaillinaisia. DVV näkee tärkeänä, että tässä tietojen tuottamisen alustana käytettäisiin keskitettyä palvelua, Palvelutietovarantoa, jonka tietoja julkaistaan Suomi.fi-verkkopalvelussa ja jonka tietoja voidaan julkaista myös muissa halutuissa verkkopalveluissa. Samalla DVV kuitenkin toteaa, että kaikkea tietoa ei ole perusteltua tallentaa Soteriin, vaan esimerkiksi loppuasiakkaille kuvattuja palvelun kuvauksia tulisi ylläpitää Palvelutietovarannossa. Hallituksen esityksessä on todettu (esimerkiksi s. 66), että "valtakunnallinen palveluntuottajien rekisteri (Soteri) olisi ns. master-rekisteri, johon voitaisiin kerätä keskitetysti ja kerralla kaikista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajista tarvittavat perustiedot... niin, että kyseisiä tietoja voitaisiin luovuttaa teknisten rajapintojen kautta tietoja tarvitseville muille viranomaisille ja että näin samoja tietoja ei tarvitsisi uudelleen pyytää palveluntuottajilta". DVV ehdottaa esimerkiksi kyseiseen kohtaan lisäystä seuraavasti: "Vastaavasti DVV:n kehittämä ja tuottama Suomi.fi-palvelutietovaranto on loppukäyttäjille suunnattujen palvelutietojen master-tietovaranto ja tämän vuoksi loppuasiakkaille suunnatut palvelujen kuvaukset tulee tuottaa Soterin sijaan Suomi.fi-palvelutietovarantoon."

DVV katsoo kuitenkin, että tarkoituksenmukaisinta olisi, että kaikki se tieto, joka on mahdollista tuottaa Soteri-rekisteriin ja sieltä Palvelutietovarantoon, tuotettaisiin ja ylläpidettäisiin Soterissa. Tällöin PTV-tietojen ylläpito olisi organisaatioille mahdollisimman helppoa ja toisaalta varmistaisi, että ne täyttäisivät mahdollisimman pitkälle tukipalvelulain 6 §:n veloitteensa ylläpitää PTV-tietoja sekä mahdollisen tukipalvelulain 5.1 §:n käyttöveloitteensa Palvelutietovarannon osalta samalla, kun ne ilmoittaisivat tietoja Soteriin.

DVV toteaa, että Soteri-PTV-integraatio lisää Palvelutietovarannon tietojen luotettavuutta Soterin tietojen taustalla olevan luvituksen vuoksi. Edelleen voidaan todeta, että tietojen ajantasaisuutta parantaa myös se, että niitä ei ole tarvetta pitää yllä useampaan paikkaan. Soteri-PTV-integraation suunnittelutyössä huomioitava se, että tietojen tuottamisen prosessit ovat sellaisia, että tietojen tuottaminen on siitä vastaavien tahojen kannalta kestäväällä pohjalla ja käytännössä toteutettavissa. Lisäksi käytännön tasolla on sovittava, kuka vastaa datassa olevien virheiden korjaamisesta. DVV katsoo, että ehdotuksen mukainen 17 §:ssä säädetty palveluntuottajalle asetettu velvollisuus tarkistaa rekisterissä olevat tiedot on tarpeellinen, jotta rekisterin tiedot pysyvät ajan tasalla.

DVV toteaa, että on tärkeää huomioida tietojen yhteentoimivuus Soterin ja Palvelutietovarannon välillä. DVV toteaa, että lainkohdat "rekisteriin tallennettavat tiedot" ja "rekisteröintiä varten

annettavat tiedot” ovat pääosin yhteensopivat Palvelutietovarannon tietomallin kanssa. On tärkeää kuitenkin huomioida, että käytännön toteutuksen tasolla vaaditaan edelleen sanastotyötä ja määrittelytyötä, jotta Soteri-PTV-integraatio toimii toivotulla tavalla. Palvelutietovarannon kannalta keskeisintä on tieto palveluntuottajasta, palveluyksiköstä ja palveluntuottajan tarjoamista palveluista.

Esityksessä esitetään valvontalain 16 §:ssä säädettäväksi Sosiaali- ja terveysministeriölle mahdollisuus antaa asetuksella tarkempia säännöksiä rekisteri-ilmoituksen sisällöstä, rekisteriin tallennettavista tiedoista ja rekisterin tietosisällöstä. Tämän osalta DVV esittää arvioitavaksi, onko tarvetta asetusta annettaessa kuulla tiettyjä keskeisiä julkisen hallinnon toimijoita, joiden toiminnassa Soterin tietosisältöön liittyvät muutokset ovat keskeisiä. Perusteluna tässä DVV viittaa esimerkiksi DVV:n tehtävään Suomi.fi-palvelutietovarannon palveluntuottajana tukipalvelulain perusteella.

Lopuksi DVV toteaa, että visio Soteri-rekisteristä Palvelutietovarannon kansalaisille tärkeiden sosiaali- ja terveystietojen kuvausten lähteenä edellyttää täydellistä yhteentoimivuutta sekä teknisellä että semanttisella tasolla sekä säädöspohjaisten veloitteiden harmonisointia että Valviran, DVV:n ja palveluntuottajien suunniteltua ja hallittua yhteistyötä.

3 Julkinen tietopalvelu

DVV tukee ajatusta julkisesta tietopalvelusta, jonka avulla asiakkaat ja muut tahot voivat saada tarvitsemiaan tietoja ja esimerkiksi toteuttaa vertailua palveluiden kesken. DVV esittää kuitenkin vielä arvioitavaksi sitä, miten esityksessä todettu julkinen tietopalvelu toteutettaisiin. DVV katsoo, että sen tukipalvelulain perusteella kehittämä ja tuottama Suomi.fi-verkkopalvelu voisi toimia alustana tässä esitetyn julkisen tietopalvelun toteutukseen niiltä osin kuin kyse olisi erityisesti loppukäyttäjille suunnatusta tiedosta, mutta mahdollisesti myös muiden tiedonhyödyntäjien tarpeen täyttämistä.

DVV katsoo, että Suomi.fi-verkkopalvelu voisi toimia keskitettynä paikkana saada tietoa ja pystyä vertailemaan erilaisia palveluja Palvelutietovarannon ja muun tiedon perusteella. DVV näkee, että tällainen toteutus olisi kokonaistaloudellisesti perusteltu. Julkisen tietopalvelun toteuttaminen Suomi.fi-verkkopalveluun edellyttäisi kuitenkin erillistä resurssointia sen suunnitteluun, kehittämiseen, toteutukseen ja ylläpitoon. Näistä syistä DVV esittää, että palvelukokonaisuutta kehitettäisiin keskitetyssä toteutuksessa, joka voisi olla myös hyödynnettävissä laajemmin yli sektorirajojen.

DVV toteaa, että palveluihin liittyviä laatua kuvaavia tietoja sekä palveluiden välistä vertailua mahdollistavat toteutukset tukisivat loppukäyttäjän tarpeita palvelun valinnassa. Tällä hetkellä tietoa esimerkiksi asiakasmääristä tai palvelutoimintaan osallistuvan henkilöstön määrästä tai koulutuksesta ei nykyisellään ole kattavasti ja yhdenmukaisesti saatavilla. Tämän vuoksi tällaista tietoa ei tällä hetkellä ole tietosisältönä Palvelutietovarannossa eikä siten hyödynnettävissä esimerkiksi Suomi.fi-verkkopalvelussa. Jatkokehityksen kannalta tällaiset tiedot voisivat kuitenkin olla relevantteja niin kutsuttuja laatutietoja asiakkaille palveluiden vertailun näkökulmasta. Myös tieto mahdollisista valvontaseuraamuksista voisi olla asiakkaan kannalta kiinnostava tieto.

DVV esittää, että laissa mahdollistetaan esimerkiksi laatutietojen ja seuraamuksia koskevien tietojen luovuttaminen DVV:lle sen tuottamien palvelujen hyödynnettäväksi. Tältä osin DVV kuitenkin korostaa, että luovutusta ei pitäisi rajata koskemaan tiettyä tai tiettyjä DVV:n palveluja, mikäli se olisi mahdollista. Lähtökohtaisesti DVV ei näkisi tarvetta esimerkiksi henkilötietojen luovutukseen, mutta mikäli esimerkiksi seuraamuksiin liittyvät tiedot edellyttävät tarkempaa säätämistä, DVV esittää, olisiko silloin riittävä kirjaus DVV:n lakisääteisiin tehtäviin viittaaminen.

Tarkoituksenmukaista olisi, että DVV:llä olisi mahdollisuus saada tietoja, joiden pohjalta rakentaa loppukäyttäjille järkeviä kokonaisuuksia, joilla esimerkiksi Palvelutietovarannon tietojen, mutta myös muun mahdollisen DVV:n palvelun avulla voitaisiin toteuttaa esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen vertailua eri tavoin. Tämän vuoksi tarve olisi jättää lainsäädännön kirjaukset mahdollistaviksi.

Jos DVV toimisi joltain osin esitetyn tyyppisen julkisen tietopalvelun toteuttajana, merkityksellistä olisi, että Soteriin tietoja ilmoittavat tahot tuottaisivat kattavasti tarpeelliset tiedot Soterin lisäksi Palvelutietovarantoon ja mahdollisiin muihin palvelukokonaisuuksiin. Näin vältetään tilanne, jossa jonkin organisaation tiedot olisivat vajavaisia. Toisaalta voidaan nähdä, että keskitetty tietopalvelu voisi toimia kannustimena palveluntuottajille kuvata palveluidensa tiedot kattavasti ja laadukkaasti, kun esimerkiksi palvelujen vertailutietojen puuttuminen saattaisi johtaa siihen, että loppuasiakas ei valitse kyseisen palveluntuottajan palvelua.

4 Suomi.fi-valtuudet

DVV tuo esiin, että käytännössä Soteri-rekisteriin tietojen ilmoittamiseen liittyy tarve puolesta-asiointiin organisaation puolesta ja siten DVV:n tuottaman Suomi.fi-valtuuksien avulla toteutettavissa oleva käyttötapaus. Rekisteriin tietojen ilmoittaminen voisi tapahtua siis hyödyntämällä Suomi.fi-valtuuksia.

Oli mahdollista toteuttaa Suomi.fi-valtuuksien hyödyntäminen eli puolesta-asiointioikeuden tarkistus siten, että puolesta-asiointioikeus perustuu joko perusrekistereissä olevaan tietoon tai erillisiin sähköisiin valtuuksiin, jotka on tallennettu Suomi.fi-valtuuksien valtuusrekisteriin. Valtuuksia varmistettaessa Soteri tekisi kyselyn Valtuudet-palveluun selvittääkseen, onko asioijalla valtuutta tai oikeutta asioida toisen puolesta. Valtuudet-palvelu hakee tiedot perustietorekistereistä ja/tai valtuusrekisteristä ja palauttaisi vastauksen reaaliaikaisesti Soterille. Vastaus annetaan joko Kyllä-/Ei-muodossa tai listana Soterissa hyväksytyistä valtuusasioista.

Valtuusrekisteriin on mahdollista luoda sähköisiä valtuuksia itsepalveluna taikka tukeutuen DVV:n tarjoamaan virkailijavaltuuttamispalveluun. Esimerkiksi julkisen hallinnon organisaation on tukeuduttava Suomi.fi-valtuuksien virkailijavaltuuttamispalveluun saattaakseen sähköisiä puolesta-asiointioikeuksia voimaan, koska tällaisten organisaatioiden edustajatietoja ei ole keskitetysti rekisteröitynä mihinkään viranomaisrekisteriin. Käytännössä virkailijavaltuuttamispalvelu tarkoittaa, että organisaatio toimittaa hakemuksen valtuuden rekisteröimiseksi ja tällainen hakemus käsitellään virkailijatyönä ja että virkailija tallentaa manuaalisesti valtuusrekisteriin sähköisen valtuuden, mikäli sellainen voidaan organisaation puolesta rekisteröidä.

DVV on arvioinut myös sitä, voisiko Soteri toimia myös Suomi.fi-valtuuksien taustarekisterinä. Käytännössä se tarkoittaisi sitä, että Soteriin rekisteröitäisiin yhteisöistä myös niitä koskevat

päätäjätiedot koneymmärrettävässä muodossa. Tosin tällöin rekisteriin liittyisi myös muita käytännön vaatimuksia.

Ensinnäkin voidaan todeta, että rekisteriin edustajatiedon ilmoittamisprosessin tulisi olla luotettavuudeltaan riittävällä tasolla, vastaavasti kuin esimerkiksi Patentti- ja rekisterihallituksen tallentaessa kaupparekisteriin yritysten edustamistiedot ja -tavat. Toisekseen rekisterin tulisi teknisesti olla käytettävissä 24/7/365 ja sen tulisi kestää merkittäviäkin automaattisia kyselyvolyymeja sekä mahdollistaa sen, että esimerkiksi DVV:n virkailijavaltuuttamispalvelun virkailijoilla olisi pääsy Soteriin rekisteröityyn edustajatietoon. Kolmanneksi voidaan todeta, että rekisteriin merkitty edustajuusoikeus tulisi lisäksi olla yleisemminkin hyödynnettävissä Suomi.fi-valtuuksien kautta.

Mikäli haluttaisiin edistää Soterin hyödyntämistä taustarekisterinä, DVV esittää arvioitavaksi tarpeen säätää nyt esitetyn 13.3 §:n sisällön riittävydestä Suomi.fi-valtuuksien käyttötapaukseen liittyen. Nykyisellään esityksessä on todettu seuraavasti 13 §:n osalta: "Pykälän 3 momentin mukaan valtion viranomaisilla olisi oikeus käyttää rekisterin tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamista varten. Tällaisia valtion viranomaisia ovat esimerkiksi Terveystieteiden tutkimuskeskus, THL, Kansaneläkelaitos Kela ja Digi- ja väestötietovirasto DVV." (s. 67, sekä s. 32 ja 65). Tältä osin DVV viittaa Suomi.fi-valtuuksien koskien tukipalvelulain 9 §:ään sekä sitä koskevaan hallituksen esitykseen (HE 59/2016 vp, 2. 46). Voidaan todeta, että lähtökohtaisesti olisi mahdollista liittää Suomi.fi-valtuuksien taustalle muita rekistereitä, mikäli niihin liittyvä lainsäädäntö mahdollistaa puolesta-asiointin tarkastukseen tarpeellisen tiedon luovuttamisen Suomi.fi-valtuuksiin.

Lopuksi DVV toteaa, että sen mielestä tarkoituksenmukaisempaa nyt olemassa olevin tiedoin olisi, että puolesta-asiointioikeudet luotaisiin sähköisiksi valtuuksiksi Suomi.fi-valtuuksien valtuusrekisteriin. Tärkeää olisi kuitenkin jatkaa käytännön tasolla keskustelua valittavasta toimintatavasta, koska sillä on vaikutusta myös DVV:ltä edellytettäviin toimiin. Lisäksi DVV toteaa, että sektorikohtaisten päätäjätietojen syntymistä ei pitäisi suosia. Tarkoituksenmukaisempaa olisi edistää sitä, että erilaisten, erityisesti julkisen sektorin organisaatioiden päätäjä- ja edustajatiedot rekisteröitäisiin nykyistä kaupparekisteriä kattavammin keskitettyyn viranomaisrekisteriin.

5 Taloudelliset ja muut vaikutukset

DVV toteaa, että palvelutietojen ylläpidon ja niiden julkaisemisen näkökulmasta Soteri tulee vähentämään päällekkäistä tietojen ylläpitoa ja sitä kautta kustannuksia. DVV esittää, että taloudellisten vaikutusten arviointiin lisätään arvio lain taloudellisista vaikutuksista DVV:lle.

5.1 Yleisesti

Taloudellisten ja resurssivaikutusten osalta DVV ei pysty tässä vaiheessa antamaan arviota tarkemmalla tasolla, ennen kuin tiedossa olisi tarkemmin, miten toteutukset päädytään tekemään. Lisäksi voidaan todeta, että käytännössä toteuttamisen aikataulut vaikuttavat haastavilta, joten mahdollisten DVV:n tuottamiin palveluihin tarvittavien määrittelyjen ja muutosten projektointin ja

siihen liittyvän resurssoinnin tarve vaikuttaisi ilmeiseltä. Resurssoinnin tulisi olla riittävää suunnitteluun, kehittämiseen, toteutukseen ja ylläpitoon.

5.2 Soteri-PTV-integraatio

Palvelutietovarannon kehittäminen siten, että se pystyy hyödyntämään Soteri-rekisterissä olevaa tietoa teknisten rajapintojen kautta, aiheuttaa myös kehityskustannuksia, joiden tarkka arviointi ei ole tässä vaiheessa käytettävissä olevan tiedon pohjalta mahdollista.

Soteri-PTV-integraation toteutus ei ole katsottavissa DVV:n normaalityöksi ja lisäksi jatkuvan palvelun tuottamiseen tarvitaan rahoitusta. Toteutus ei ole katsottavissa normaalityöksi, koska kyseessä on Palvelutietovarannon näkökulmasta uudentyypinen toteutus ja Soteri itsessään muodostaa laajan rekisterin. Käytännössä DVV tulee tarvitsemaan resursseja Soteri-PTV-integraation toteuttamiseen, palveluntuottajien neuvontaan tietojen ylläpidossa, erityisesti siirtymävaiheessa. Valittu integraation toteutustapa vaikuttaa suuresti kustannuksiin. Integraation toteuttamiseksi on mahdollisesti tarpeen myös kehittää DVV:n Palveluhallintaa, joka on Suomi.fi-palvelujen asiakasorganisaatioiden asiakasportaali. Nykyisellään DVV:llä on olemassa rahoitus vuoden 2022 osalta Soteri-PTV-integraation toteuttamiseen.

5.3 Julkinen tietopalvelu

Taloudellisten vaikutusten osalta kustannukset riippuvat toteutuksen laajuudesta: Palvelutietovarannon tiedot esitetään jo nykyisellään Suomi.fi-verkkopalvelussa, joten sen päälle rakentaminen muun tiedon perusteella olisi luonnollista. Pelkkä Palvelutietovarannon sisältöjen esittäminen Suomi.fi-verkkopalvelussa samaan tapaan kuin tälläkin hetkellä ei toisi uusia kustannuksia. Jos Suomi.fi-verkkopalveluun haluttaisiin kehittää esimerkiksi erillistä näkymää sote-palveluille tai toteuttaa laajempaa sote-vertailupalvelua, nämä toteutusvaihtoehdot toisivat kustannuksia riippuen toteutusten laajuudesta. Lisäksi Suomi.fi-verkkopalvelun käyttäjien neuvonta edellyttäisi lisää resursseja.

5.4 Suomi.fi-valtuudet

Valittavalla puolesta-asioinnin tarkistuksen toteutustavalla on vaikutusta siihen, millaisia toimia DVV:ltä edellytetään Suomi.fi-valtuuksien toteutuksessa. Mikäli kyse olisi valtuuden perusteella puolesta-asioinnista, tarve on käydä riittävä määrittelykeskustelu valittavasta valtuusasiasta/-asioista, joihin perustuvilla sähköisillä valtuuksilla mahdollistetaan puolesta-asiointi Soteri-rekisteriin liittyvissä toimissa. Tällainen määrittelytyö voidaan katsoa normaaliksi DVV:n työksi. Mikäli kyse olisi Soterin tuomisesta Suomi.fi-valtuuksien taustarekisteriksi, tämä edellyttäisi DVV:ltä määrittely- ja kehitystoimia rekisterin käyttöönottamiseksi.

Lisäksi tulisi tarkemmin arvioida sitä, kuinka paljon DVV:n virkailijavaltuuttamispalveluun tulisi Soteriin liittyviä valtuuden rekisteröintiä koskevia hakemuksia. Mikäli kyseessä olisi satojen hakemusten käsittely, tämä voitaisiin hoitaa normaalina työnä. Mutta mikäli puhutaan useista tuhansista hakemuksista, edellytyksenä käsittelyille voisi olla lisäresurssijärjestelyt DVV:ssä tai virkailijavaltuuttamispalvelun tehtävien hoitaminen tältä osin Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön alaisissa organisaatioissa.

6 Esitetyt aikataulut

DVV katsoo, että siirtymäajat siirtymisessä Soterin laajaan käyttöön ovat osin tarpeellisia, mutta esitetyn kaltaiset, useiden vuosien pituiset siirtymäajat tuovat hankaluuksia sekä Palvelutietovarannon ja Soterin välisen integraation käytännön toteuttamiseen että Suomi.fi-verkkopalveluun mahdollisesti toteutettavan vertailupalvelun toteuttamiseen. Jotta kansalaiset ja sidosryhmät saavat kattavat ja ajantasaiset tiedot sote-palveluista Suomi.fi-verkkopalvelun ja Palvelutietovarannon kautta, edellyttää tämä, että tiedot saadaan kattavasti Soterista mahdollisimman pian sen käyttöönoton jälkeen. Samalla DVV toteaa, että perusteltua esitetyn kaltaisessa laajassa kokonaisuudessa portaistaa käyttöönottoa eri toimijoille, mutta esittää arvioitavaksi mahdollisuutta lyhentää siirtymäaikoja.

7 Muita huomioita

DVV esittää, että esityksen osalta otetaan arvioitavaksi tarve sille, tuleeko lakiin kirjata erikseen yleisesti tietojen tai tiettyjen tietojen luovuttamiseen liittyen. Erityisesti, jos kyse olisi esimerkiksi Soteriin kirjatusta seuraamusta koskevan tiedon luovuttamisesta DVV:n tuottamaan Palvelutietovarantoon tai muuhun palveluun, olisi syytä arvioida, ovatko nykyiset tietojen luovutukseen sovellettavat lainkohdat riittäviä, vai tulisiko esimerkiksi tällaisen tiedon luovuttamisesta säätää erikseen.

Nykyisellään esityksessä on todettu seuraavasti 13 §:n osalta: "Pykälän 3 momentin mukaan valtion viranomaisilla olisi oikeus käyttää rekisterin tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamista varten. Tällaisia valtion viranomaisia ovat esimerkiksi Terveystieteiden tutkimuskeskus, THL, Kansaneläkelaitos Kela ja Digi- ja väestötietovirasto DVV." (s. 67, sekä s. 32 ja 65).

DVV huomauttaa, että se ei ole Palvelutietovarantoon tallennettujen tietojen osalta rekisterinpitäjä, vaan kukin organisaatio huolehtii itse tietojen ylläpidosta ja ajantasaisuudesta. Tukipalvelua koskevan hallituksen esityksen mukaisesti 15.3 §:n mukaan "käyttäjäorganisaatio vastaisi rekisterinpitäjänä palvelutietovarantoon ja palvelunäkymään saataville tuomiensa tietojen oikeellisuudesta" (HE 59/2016 vp, s. 55). Tämän vuoksi DVV esittää arvioitavaksi, tuleeko perustelutekstien kirjauksia ehdotetun lain 13.3 §:n osalta tarkentaa Palvelutietovarannon osalta rekisterinpitäjyyksiä ja toisaalta Soterin ja Palvelutietovarannon välistä suhdetta, kuten on todettu aiemmin tämän lausunnon Suomi.fi-palvelutietovarantoa koskevassa kohdassa. Toisaalta DVV katsoo, että lainkohdan kirjaus sinällään olisi mahdollistava siinä suhteessa, että se ottaisi huomioon myös eri viranomaisten lakisääteisten tehtävien mahdolliset sisältömuutokset vuosien saatossa,

esimerkiksi, kun uusia palveluita tulee tuottamisvastuulle tai aiemmin tuotettuja palveluja korvataan tai poistetaan kokonaan. Lähtökohtaisesti DVV katsoo, että nykyisenkaltainen lainkohta mahdollistaisi tietojen luovuttamista DVV:n tarpeisiin.

Kuitenkin, jos tarkoituksena olisi toteuttaa esimerkiksi vertailupalvelu, tarve olisi varmistaa, että sen toteuttamiseksi olisi saatavilla tarpeelliset tiedot Soterista. DVV katsoo, että tällöin kyse ei olisi pelkästään kahden rekisterin välillä tapahtuvasta tietojen luovuttamisesta, vaan samalla Suomi.fi-palvelutietovarantoon tai vastaavaan palveluun tallennettu tieto olisi julkisesti saatavilla ja Suomi.fi-verkkopalvelun lisäksi muiden Suomi.fi-palvelutietovarannon tietoja julkaisevien tahojen hyödynnettävissä vapaasti.

DVV huomauttaa, että nykyisellään Palvelutietovarannossa ei julkaista henkilötietoja, vaan esimerkiksi vastuuhenkilöitä koskevat tiedot tulisi olla esimerkiksi Soterissa tallennettuna siten, että Palvelutietovarantoon voitaisiin tuottaa julkaistavaksi ainoastaan esimerkiksi vastuuhenkilön titteli tai rooli sekä esimerkiksi puhelinnumero.

Lopuksi DVV toteaa, että se osallistuu mielellään jatkokeskusteluihin valmistelun tueksi, mikäli sellaiseen nähdään tarvetta.

Salovaara Timo
Digi- ja väestötietovirasto

Tuokkola Terhi
Digi- ja väestötietovirasto